

“कृषि पर्यटन र पूर्वाधार: कपुरकोट गाउँपालिकाको विकासको आधार”

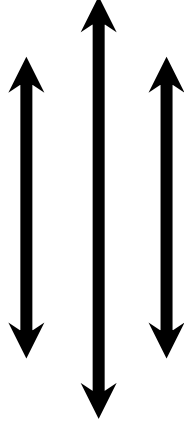

आर्थिक बर्ष २०८३/०८४ को
वार्षिक वजेट, योजना तथा कार्यक्रमको
एकीकृत प्रस्ताव

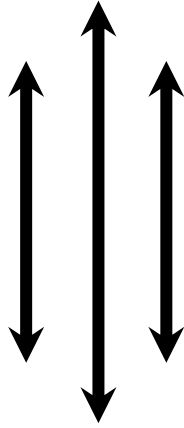

कपुरकोट गाउँपालिका
कपुरकोट, सल्यान
कर्णाली प्रदेश
२०८३/०३/१०

कपुरकोट गाउँपालिकाको उन्नाइसौँ गाउँसभाको दोस्रो बैठकमा गाउँपालिका उपाध्यक्ष तथा बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति संयोजक श्री प्रकाश भरारीले मिति २०८३ असार १० गते पेश गर्नुभएको

वार्षिक वजेट, योजना तथा कार्यक्रमको
एकीकृत प्रस्ताव

कपुरकोट गाउँपालिका
कपुरकोट, सल्यान
कर्णाली प्रदेश
२०८३/०३/१०

कपुरकोट गाउँपालिकाको उन्नाइसौँ गाउँसभाका सभाध्यक्षज्यू,

सभाका सदस्यज्यूहरू,

सभाका सचीवज्यू,

सम्पूर्ण राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरू,

र सामाजिक सञ्जालको प्रतक्ष्य प्रसारण मार्फत जोडिनु भएका विभिन्न राजनितिक दलका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरू, समाजसेवी तथा वृद्धिजीवीहरू, पत्रकार, सुरक्षाकर्मी, स्वदेश तथा विदेशमा रहनु भएका सम्पूर्ण न्यायप्रेमी कपुरकोट वासी आमावुवा, दाजुभाई तथा दिदिवहिनिहरू:

खण्ड (क)- विषय सन्दर्भ

- (१) नेपाल र नेपालीको स्वतन्त्रता, सार्वभौमिक अधिकार, स्वाधिनता, स्वायत्तता र स्वशासनको अधिकारलाई आत्मसाथ गर्दै संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमद्वारा दिगो शान्ति, सुशासन, सामाजिक न्याय सहितको विकास र समृद्धिको आकांक्षा पूरा गर्ने मूल लक्ष्य नेपालको संविधानको रहेको छ । नेपालको संविधानले सहकार्य, सहअस्तित्व र समन्वयका आधारमा सञ्चालित तीन तहको सरकारको व्यवस्था गरेको छ । नेपालको संविधानको अनुसूची-८ मा उल्लेखित स्थानीय तहको अधिकारको सूची र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को आधिनमा रही सबै स्थानीय सरकारहरूले आफ्नो आफ्नो वित्तीय अधिकारको समेत प्रयोग गरिरहेका छौं । सोहि संवैधानिक अधिकार बमोजिम आज म स्थानीय सरकारको तर्फबाट यो गरिमामय उन्नाइसौँ गाँउसभाको दोस्रो बैठकमा आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को आय व्ययको विवरण, योजना तथा कार्यक्रमको प्रस्ताव, आर्थिक विधेयक र विनियोजन विधेयक सहितको वार्षिक बजेट, योजना तथा कार्यक्रमको एकीकृत प्रस्ताव प्रस्तुत गर्न पाउँदा निकै हर्षित र गौरवान्वित भएको छु ।
- (२) राष्ट्रहित, लोकतन्त्र र अग्रगामी परिवर्तनका लागि नेपाली जनताले पटक पटक गर्दै आएको ऐतिहासिक जनआन्दोलन, जनयुद्ध, सशस्त्र संघर्ष, त्याग र बलिदानीको परिणाम स्वरुप असल शासनको अभ्यास गर्न पाएका छौं । यो स्वर्णीम उपलब्धिका लागि आफ्नो ज्यान उत्सर्ग गर्ने समस्त सहिदहरू प्रति उच्च सम्मानभाव सहित श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु साथै जनआन्दोलनका घाइतेहरू, द्वन्द्वपीडितहरू, शहिद परिवार, वेपत्ता पारिएका व्यक्ति र उत्पिडित नागरिकहरूमा उच्च सम्मानका साथ हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्न चाहान्छु ।
- (३) उपलब्ध स्रोत साधनको न्यायोचित र महत्तम परिचालन गर्दै स्थानीय आवश्यकता र मागको संवोधन गर्ने, सहभागितामूलक शासन पद्धति मार्फत स्थानीय नेतृत्व विकास गर्ने, विद्यमान सामाजिक आर्थिक सांस्कृतिक र पर्यावरणीय लगायतका बहुआयामिक विविधताको पहिचान, संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने साथै समानुपातिक र समावेशी सामाजिक विकास मार्फत सामाजिक न्यायमा आधारित समतामूलक समाज निर्माण गर्ने दिशामा हामी सबै सदैव उद्धत नै छौं ।
- (४) विगतको सत्प्रयास र सोवाट सिर्जित नतिजाले पूर्ण सन्तुष्ट हुन नसके पनि सकारात्मकता तर्फ उन्मुख नतिजाले हामी पक्कै पनि हर्षित नै छौं । स्थानीय अर्थतन्त्रको आत्मनिर्भरताको अभावका कारणले

हामीले प्रतिवद्धता गरे अनुरूपका कार्यक्रमहरू एकै साथ सञ्चालन गर्न नसकेको अवस्था स्वाभाविक र यथार्थ नै हो । आन्तरिक राजस्वको न्यूनता र अन्तरसरकारी वित्तमा निर्भर स्थानीय अर्थतन्त्रका कारण हामी संकुचन हुनु परेको सत्य नै हो । त्यसका बावजुद उपलब्ध सिमीत वित्तीय स्रोतको मितव्ययी र लाभदायी परिचालन मार्फत अधिकतम उपलब्धी हासिल गर्नेमा हाम्रो ध्यान केन्द्रित रहेको छ । सार्वजनिक खर्चमा पारदर्शिता र जवाफदेहिता, योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा मितव्ययिता र सहभागिता हामीले अवलम्बन गरेका आधारभूत शर्तहरू रहेका छन् ।

- (५) विगतका विकासात्मक प्रयासबाट पूर्वाधार विकासको क्षेत्रमा ग्रामिण यातायात पूर्वाधार, ग्रामिण विद्युतीकरण, शैक्षिक पूर्वाधारको निर्माण, स्वास्थ्य सेवाको स्तरीकरणका साथै प्रवर्धन, सामुदायिक भवनहरूको निर्माण, खानेपानी तथा सिचाई पूर्वाधारहरूको निर्माण, सुरक्षित नागरिक आवासको प्रवन्ध, स्थानीय सुशासनयुक्त सार्वजनिक सेवा प्रवाह लगायतका स्थानीय विकासमा सबै आयाममा गुणात्मक विकास भएको तथ्य सूचकबाट समेत प्रमाणित भएकै छ ।

खण्ड(ख)-आ.व. २०८३/०८४ को नीती, बजेट तथा कार्यक्रम

सभाध्यक्ष महोदय, उपर्युक्त पृष्ठभूमी र सन्दर्भमा सहभागितामूलक प्रणालीलाई पूर्णतः अवलम्बन गर्दै सामाजिक न्याय र समतामूलक सिद्धान्तको आधारमा उपलब्ध सिमित श्रोत साधनको न्यायपूर्ण वितरण गर्ने लक्ष्य सहित आ.व. २०८३/०८४ को आय व्यय अनुमान सहितको बजेट तथा कार्यक्रम तयार पारिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय, अब म आ.व. २०८३/०८४ को बजेट तर्जुमाका आधारहरू प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

सामाजिक न्याय सहितको समतामूलक समाज सिर्जना गर्ने अभिष्ट बोकेको नेपालको संविधानले अंगिकार गरेको राज्यको नीति निर्देशक सिद्धान्त , मौलिक हकाधिकार, समावेशीकरण, सशक्तिकरण, मूलप्रवाहीकरण, दिगो तथा समानुपातिक र समावेशी विकास, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, आधारभूत शिक्षा, स्वास्थ्य र खानेपानीमा आम नागरिकको पहुँच जस्ता विषयहरू बजेट तर्जुमाका आधारको रूपमा रहेका छन् । उल्लेखित शासकीय तत्वहरूलाई आत्मसाथ गर्ने नीतिगत तथा कानूनी आधारहरू यस प्रकार रहेका छन् ।

- क) नेपालको संविधान,
- ख) स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- ग) राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४
- घ) अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४
- ङ) संघीय र कर्णाली प्रदेश सरकारद्वारा जारी गरिएका नीति, कानून र मापदण्डहरू
- च) स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८
- छ) नेपालले अंगिकार गरेका दिगो विकासका लक्ष्यहरू,

- ज) नेपालको सोह्रौं पञ्चवर्षिय योजना,
- झ) कर्णाली प्रदेशको दोस्रो पञ्चवर्षिय योजना,
- ञ) कपुरकोट गाउँपालिकाको आवधिक योजना,
- ट) गाउँपालिकाको मध्यमकालीन खर्च संरचना,
- ठ) गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

सभाध्यक्षज्यू अब म आ.व. २०८३/०८४ को बजेटका प्राथमिकताका क्षेत्रहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु:

आ.व. २०८३/०८४ का प्राथमिकताका क्षेत्रहरु देहाय बमोजिम रहेका छन्:

१. विपन्न नागरिक सहायताका लागि सुरक्षित आवासको प्रत्याभूती,
२. बाल न्याय र बालमैत्री स्थानीय तह प्रवर्द्धन,
३. सामुदायिक विद्यालयको सवलीकरण र शैक्षिक उन्नयन,
४. गाउँपालिकाको संस्थागत सुदृढीकरण र संस्थागत सुशासन,
५. कृषि तथा पशुपालन क्षेत्र मार्फत आर्थिक सशक्तिकरण,
६. आधारभूत खानेपानी तथा सरसफाईमा आम नागरिकको पहुँच सुनिश्चितता,
७. गुणस्तरीय र भरपर्दो पूर्वाधार विकास,
८. महिला उद्यमी सिर्जना,
९. श्रममा आधारित योजना सञ्चालन र रोजगारी सिर्जना
१०. वातावरण संरक्षण, सरसफाई र स्वच्छता तथा विपद व्यवस्थापन।

सभाध्यक्ष महोदय अब म आ व २०८३।०८४ को बजेटका उद्देश्यहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु:

१. विपन्न नागरिकका लागि सामाजिक संरक्षण र सुरक्षा प्रदान गर्ने,
२. बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकहरु अवलम्बन गर्नु,
३. संस्थागत सक्षमताको सुदृढीकरण गर्दै सार्वजनिक सेवामा गुणात्मक परिवर्तन ल्याउनु,
४. कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रलाई कपुरकोट गाउँपालिकाको दिगो आर्थिक विकासको मेरुदण्डको रूपमा विकास गर्नु,
५. प्राङ्गारिक कृषि प्रणालीको विकास र विस्तार गर्नु,
६. अपाङ्गमैत्री तथा विपद् संवेशनशील भौतिक पूर्वाधारहरुको विकास र स्तरोन्नती गर्नु,
७. सामाजिक, आर्थिक, लैङ्गीक, धार्मिक, साँस्कृतिक असमानताको अन्त्य गर्दै समतामूलक र सामाजिक न्याय सहितको उन्नत समाजको निर्माण गर्नु,
८. महिला लक्षित लामो तथा छोटो अवधिका व्यवसायीक तथा सीपमुलक तालिमका माध्यमबाट सीपयुक्त जनशक्ति उत्पादन गरी उद्यमशिलताको विकास गर्नु,
९. आधारभूत मानवअधिकारको संरक्षण र सम्बर्धन गर्दै शिक्षा, स्वास्थ्य, स्वच्छ खानेपानी लगायत जनताको आधारभूत सेवामाथिको पहुँच सुनिश्चित गर्ने,

१०. सूचनाको हकको प्रत्याभूति, पारदर्शिता, जवाफदेहिता, भ्रष्टाचार नियन्त्रण मार्फत सुशासन प्रवर्धन गर्नु,
११. जलवायू अनुकुलन र वातावरणमैत्री प्रविधिको विकास गरी वातावरणीय सन्तुलन कायम गर्ने तथा विपदजन्य जोखिमको न्यूनिकरण गर्नु ।

सभाध्यक्ष महोदय, अव म आ.व. २०८३।०८४ को वार्षिक वजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु:

आ.व.२०८३।०८४ मा सुरु आय अनुमान कूल रु. ४२ करोड ६८ लाख ८८ हजार रुपैया रहेको छ । संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाँट वापतको रकम र अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण वापतको रकमका साथै राजस्व परामर्श समितिद्वारा प्रक्षेपित आन्तरिक राजस्व समेतका आधारमा उल्लिखित आय अनुमान गरिएको हो । कूल आय अनुमानको स्रोत देहाय बमोजिम प्रक्षेपण गरिएको छ ।

सि.नं.	स्रोत	रकम (रु हजारमा)
१	नेपाल सरकार समानीकरण अनुदान	८,६३,००।००
२	नेपाल सरकार शसर्त अनुदान	१६,२५,००।००
३	नेपाल सरकार विशेष अनुदान	१,२५,००।००
४	नेपाल सरकार समपूरक अनुदान	१,६४,००।००
५	राजस्व बाँडफाँट संघीय सरकार	८,५०,४६।००
६	कर्णाली प्रदेश सरकार समानीकरण अनुदान	१,०९,८४।००
७	शसर्त अनुदान कर्णाली प्रदेश सरकार	१,२३,२८।००
८	समपुरक अनुदान कर्णाली प्रदेश सरकार	५०,००।००
९	प्रदेश सरकार विशेष अनुदान	४०,००।००
९	कर्णाली प्रदेश सरकारबाट बाँडफाँड भई प्राप्त हुने (सवारी साधान कर,वन रोयल्टी, घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर)	२५,५३।००
१०	आन्तरिक राजस्व आम्दानी	१,२५,५०।००
११	लक परियोजना ससर्त	२,४५,००।००
१२	बैंक नगद मौज्जात	३,११,४०।००
कूल अनुमानित आय		४६,५८,०१।००

(१) सन्तुलित वजेटको सिद्धान्त अनुसार अनुमानित आय रु. ४६ करोड ५८ लाख १ हजार रुपैया रहेकोमा सोही वराबरको व्यय हुने गरी व्यय अनुमान गरिएको छ । जसमध्ये २६ करोड ६३ लाख ६५ हजार रुपैया चालु खर्च तर्फका कार्यक्रमको लागि विनियोजन गरिएको छ भने पूँजीगततर्फ १९ करोड ९४ लाख ६६ हजार रुपैया विनियोजन गरिएको छ । यसरी कुल व्यय अनुमान चालु खर्च र पूँजीगत खर्चको अनुपात क्रमशः ५७ % र ४३% रहेको छ ।

- (२) आ.व. २०८३/०८४ को अनुमानित आय व्ययको पूर्ण विवरण विनियोजन विधेयक, २०८३ को अभिन्न अंगको रूपमा प्रस्तुत एकीकृत प्रस्तावको अनुसूची- १ मा समावेश गरिएको छ।
- (३) विपन्न नागरिक लक्षित सामाजिक संरक्षण र सुरक्षाको कार्यक्रमलाई मूल प्राथमिकतामा राखि वजेट विनियोजन गरिएको छ। आगामी वर्षमा फुसको छानो मुक्त पालिका घोषणा गर्ने गरी आवश्यक गाउँपालिकाबाट वजेट विनियोजन गरिएको छ। पारदर्शि र निष्पक्षरूपमा लाभग्राहीको छनौट गरी उक्त योजना कार्यान्वयन गरिने छ।
- (४) कपुरकोट गाउँपालिकालाई २०८३ फाल्गुन मसान्त सम्म वालमैत्री शासनयुक्त स्थानीय तह घोषणा गर्ने महा अभियानका लागि सूचक केन्द्रित गरी रु. ३० लाख भन्दा माथि वजेट विनियोजन गरिएको छ। जसबाट वालमैत्री नीति, संरचना, कार्य प्रक्रिया र व्यवहारमा आमूल रूपान्तरण हुने विश्वास लिइएको छ।
- (५) सबै सामुदायिक विद्यालयमा प्रविधिमैत्री तुल्याउन प्रविधिको पहुँचमा नपुगेका सबै सामुदायिक विद्यालयमा ल्यापटप, प्रिन्टर र इन्टरनेटको उपलब्धता सुनिश्चित हुने गरी आवश्यक वजेट विनियोजन गरिएको छ। सबै विद्यालयमा विद्युतीय हाँजिरी र सबै माध्यामिक विद्यालयमा सिसि क्यामराको जडान गर्ने गरी आवश्यक वजेट विनियोजन गरिएको छ।
- (६) शिक्षा क्षेत्रको सुदृढीकरणका लागि विद्यालय पूर्वाधार निर्माण, प्रविधि जडान, शैक्षिक जनशक्तिको उत्प्रेरणा र मनोबल उच्च राख्न क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ। थप अर्को नमूना वालविकास केन्द्रको स्थानाको लागि छुट्टै रु. ४ लाख वजेट विनियोजन गरिएको छ।
- (७) सर्वसाधारणको आधारभूत स्वास्थ्य सेवाप्रतिको सहज पहुँच बृद्धि गर्न तथा नेपाल सरकारले निःशुल्क वितरण गर्ने औषधिहरूलाई पालिकामार्फत समेत निशुल्क उपलब्ध गराउने उद्देश्यका साथ गाउँपालिकाबाट समेत थप रु. २५ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ।
- (८) श्रोत अनुमान तथा बजेट निर्धारण समितिले मार्गदर्शन गरी गाउँकार्यपालिकाले निर्णय गरे अनुसार बजेटलाई लैगिक उत्तरदायी बनाउने प्रयास गरिएको छ। वजेट तर्जुमा गर्दा GRB coding, दिगो विकास संकेतिकरण र जलवायू अनुकूलन वजेट कोडिङ गरिने व्यवस्था मिलाइएको छ।
- (९) वित्तीय क्षेत्र सुधार, वित्तीय जोखिम न्युनीकरण, राजश्व परिचालन, कर संकलन, अभिलेख व्यवस्थापन, लेखा परिक्षण, वेरुजु समपरीक्षण लगायत व्यवस्थापकीय कार्यलाई संस्थागत सुदृढीकरण र संस्थागत सुशासनको आधारभूत मानकको रूपमा विकास गर्ने गरी वजेट विनियोजन गरिएको छ।
- (१०) विपदबाट प्रभावित व्यक्ति र परिवारलाई आर्थिक सहायत उपलब्ध गराउन विपद् व्यवस्थापन कोष मार्फत खर्च व्यवस्थापन गर्न रु.१० लाख वजेट विनियोजन गरिएको छ।
- (११) चालु पञ्चवर्षिय योजना चालु वर्षमा समाप्त हुने भएकोले आगामि आवमा दोस्रो पञ्चवर्षिय योजना निर्माण गर्ने गरी आवश्यक वजेट विनियोजन गरिएको छ।
- (१२) घोषित नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई वजेट संग आवद्धता गर्ने गरी विकासका सबै क्षेत्रमा सन्तुलित वजेटको विनियोजन गरिएको छ।

- (१३) कृषि क्षेत्रको यान्त्रीकरणको लागि कृषि उपकरण अनुदान कार्यक्रमका वृहत्तर वनाउन विगतका तुलनामा रु. १२ लाख बजेट बढि गरिएको छ।
- (१४) श्रम सहभागितावाट योजनाहरु सञ्चालन गर्दा न्यून लागतमा धेरै योजनाहरु सम्पन्न हुने भएकोले श्रम अभियान अन्तर्गत रु.१० लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ।
- (१५) शिक्षक, विद्यालय कर्मचारीहरु र अन्य कर्मचारीहरुको तलब वेतनमा नेपाल सरकारले वृद्धि गरेकै अनुपातमा वृद्धि गरी समानता र एकरूपता कायम गरिएको छ।
- (१६) सामुदायिक विद्यालयका प्र.अ.हरुलाई प्रोत्साहित गर्न इन्धन र सञ्चार खर्च उपलब्ध गराउन छुट्टै बजेट विनियोजन गरिएको छ।
- (१७) घोषित सबै योजना तथा कार्यक्रमहरुको श्रावण महिनामै वार्षिक कार्ययोजना र खरिद गुरुयोजना तथा खरिद योजना तयार गरी उपयुक्त खरिद विधि तय गरी कार्यान्वयन गरिने छ। सानातिना खरिद र निर्माण सम्बन्धी योजना तथा कार्यक्रमहरुको हकमा कानून बमोजिम प्याकेजिङ गरी ठेक्का बन्दोवस्ति मार्फत खरिद प्रक्रियालाई पूर्णतः प्रतिष्पर्धी बनाउदै लगिनेछ। रु.१० लाख भन्दा माथिका सबै योजनाहरुलाई विद्युतीय बोलपत्र वा खुला प्रतिष्पर्धाको माध्यमबाट कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ।
- (१८) कर तथा राजस्व तर्फ समेत करदातामैत्री कर प्रशासन सञ्चालन गर्ने नीति अनुरूप नागरिकता प्रतिलिपी सिफारिस दस्तुरमा ५० प्रतिशत कमि गरिएको, एकाघरको परिवारको सदस्यले सामाजिक सुरक्षाको रकम बुझिलिने सिफारिस दस्तुरलाई शुन्य कायम गरिएको छ। त्यसै गरी नेपालीमा नाता प्रमाणित सिफारिस दस्तुरमा समेत ५० प्रतिशत कमि गरिएको छ। करको दायरा फराकीलो गराउने नीति अनुरूप बहाल विटौरी र घर अभिलेखीकरण दस्तुरलाई समेत आगामी आ.व. देखी अनिवार्य कार्यान्वयन गर्ने गरी कानूनी प्रबन्ध गरिएको छ। आय ठेक्का तर्फ आगामी आ.व. देखी कवाडीको आय ठेक्काको बन्दोवस्त गरी व्यवस्थि गर्ने गरी कार्य थालनी गरिने छ। करका दरहरुलाई न्यून गर्दै करको दायरा विस्तार गर्ने गरी विस्तारकारी कर प्रणाली तर्जुमा गरिएको छ।
- (१९) जनस्तरवाट माग भएका उल्लिखित योजना तथा कार्यक्रमहरुलाई राजस्वको सहि प्रयोग हुने गरी मितव्ययी र पारदर्शी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ। यसमा सबै जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, आम लाभग्राही र उपभोक्ताहरुका साथै अन्य सरोकारवालाहरुको इमान्दार प्रयत्नको जरुरी पर्दछ। उजाशील र सुस्पष्ट लक्षधारी जनप्रतिनिधि र क्षमतावान तथा अनुभवी राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुको सामूहिक प्रयत्नवाट यो लक्ष्य पक्कै पनि हाँसिल हुनेछ।
- (२०) अन्त्यमा: आ.व. २०८३/०८४ को वार्षिक बजेट, योजना तथा कार्यक्रम निर्माण प्रकृत्यामा अहम भूमिका निर्वाह गर्नुहुने गाउँपालिका अध्यक्षज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, वडा अध्यक्षज्यूहरु, कार्यपालिका सदस्यज्यूहरु, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका सदस्यज्यूहरु, विभिन्न विषयगत समितिका पदाधिकारीज्यूहरु, सबै शाखाका शाखा प्रमुख लगायत सम्पूर्ण कर्मचारीहरु र सबै सरोकारवालाहरु धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ। सम्पूर्णमा अन्तस्करणवाट नै हार्दिक आभार तथा धन्यवाद प्रकट गर्न चाहन्छु।

खण्ड (ग)-आ.व. २०८३/०८४ को प्रस्तावित विनियोजन विधेयक, २०८३

सभाध्यक्ष महोदय, अब म कपुरकोट गाउँपालिका, सल्यानको स्थानिय सञ्चितकोषबाट केही रकम खर्च गर्ने र विनियोजन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विनियोजन विधेयक, २०८३ यस सम्मानित सभामा पेश गर्न चाहन्छु:

प्रस्तावित विनियोजन विधेयक, २०८३

कपुरकोट गाउँपालिका, सल्यानको आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को सेवा र कार्यहरुको लागि स्थानीय सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने र विनियोजन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन,

प्रस्तावना : कपुरकोट गाउँपालिका, सल्यान २०८३ /०८४ को सेवा र कार्यहरुको लागि सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने अधिकार दिन र सो रकम विनियोजन गर्न वाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २२९ को उप-धारा (२) बमोजिम कपुरकोट गाउँपालिका, सल्यानको गाउँ सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम “कपुरकोट गाउँपालिका, सल्यानको विनियोजन ऐन,” रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को निमित्त सञ्चित कोषबाट रकम खर्च गर्ने अधिकार :

(१) आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को निमित्त गाउँ कार्यपालिका, वडा समिति, विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुका निमित्त अनुसूची १ मा उल्लिखित चालू खर्च, पूँजीगत खर्च र बित्तिय व्यवस्थाको रकम समेत गरी जम्मा रकम ४६ करोड ५८ लाख ०१ हजार रुपैयाँ मा नबढाई निर्दिष्ट गरिए बमोजिम सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न सकिनेछ ।

३. विनियोजन : (१) यस ऐनद्वारा सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न अधिकार दिइएको रकम आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को निमित्त कपुरकोट गाउँपालिका, सल्यानको गाउँ कार्यपालिका, वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरूको निमित्त विनियोजन गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कार्यपालिका, वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरूको निमित्त विनियोजन गरेको रकममध्ये कुनैमा बचत हुने र कुनैमा अपुग हुने देखिन आएमा गाउँ कार्यपालिकाले बचत हुने शीर्षकबाट नपुग हुने शीर्षकमा रकम सार्न सक्नेछ । यसरी रकम सार्दा एक शीर्षकबाट सो शीर्षकको जम्मा रकमको २५ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी कुनै एक वा एक भन्दाबढी शीर्षकहरूबाट अर्को एक वा एक भन्दा बढी शीर्षकहरूमा रकम सार्न तथा निकास र खर्च जनाउन सकिनेछ । पूँजीगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थातर्फ विनियोजित रकम साँवा भुक्तानी खर्च र व्याज भुक्तानी खर्च शीर्षकमा बाहेक अन्य चालू खर्च शीर्षकतर्फ सार्न र वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गत साँवा भुक्तानी खर्चतर्फ विनियोजित रकम व्याज भुक्तानी खर्च शीर्षकमा बाहेक अन्यत्र सार्न सकिने छैन । तर चालु तथा पूँजीगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थाको खर्च व्यहोर्न एक स्रोतबाट अर्को स्रोतमा रकम सार्न सकिनेछ । (३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एक शीर्षकबाट सो शीर्षकको जम्मा स्वीकृत रकमको १० प्रतिशतभन्दा बढ्ने गरी कुनै एक वा एक भन्दा बढी शीर्षकहरूमा रकम सार्न परेमा गाउँ सभाको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

आय व्ययको पूर्ण विवरण यसै प्रस्तावको अनुसूची-१ मा विस्तृतिकरण गरिएको छ ।

(यस पछि आय व्ययको अनुसूची-१ संक्षेपमा वाचन गर्ने र त्यस पछि प्रस्तावित वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमहरूको नाम र विनियोजित बजेट सहितको सूची वाचन गर्ने)

खण्ड (घ)-आ.व. २०८२/०८३ को प्रस्तावित आर्थिक विधेयक, २०८२

सभाध्यक्ष महोदय, अव म आ.व. २०८२/०८३ को लागि कपुरकोट गाउँपालिकाले आफ्नो राजस्व अधिकारको व्यवस्थित गर्न र अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको आर्थिक विधेयक, २०८२ लाई यस सम्मानित सभामा पेश गर्ने अनुमती चाहान्छु ।

कपुरकोट गाउँपालिकाको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक, २०८२

प्रस्तावना: कपुरकोट गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय राजस्वको व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २२६ को उपधारा (२) बमोजिम कपुरकोट गाउँपालिकाको गाउँ सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- (१) यस ऐनको नाम आर्थिक ऐन, २०८२ रहेको छ।
- (२) यो ऐन, २०८२ साल श्रावण १ गतेदेखि कपुरकोट गाउँपालिका क्षेत्रमा लागू हुनेछ ।
२. सेवा शुल्क दस्तुर तथा जरिवाना : गाउँ कार्यपालिकाबाट सेवा सुविधा पुर्याए वापत अनुसूची (१) बमोजिम सेवा शुल्क दस्तुर, महशुल तथा जरिवाना असुल उपर गरिनेछ ।
३. भूमिकर (मालपोत) तथा घर कर : गाउँपालिका क्षेत्र भित्र अनुसूची (२) बमोजिम भूमिकर (मालपोत) तथा घर कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
४. घरजग्गा बहाल कर: गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, जग्गा वा पोखरी पूरै वा आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा अनुसूची (३) बमोजिम घर जग्गा बहाल कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
५. व्यवसाय कर: गाउँपालिका क्षेत्र भित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूंजीगत लगानी र आर्थिक कारोबारमा व्यवसायको प्रकृतिका आधारमा अनुसूची (४) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
६. जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर: गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले जडिबुटी, कवाडी माल र प्रचलित कानूनले निषेध गरिएको जीवजन्तु वाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जीव जन्तुको हाड, सिङ, प्वाँख, छाला जस्ता वस्तुको व्यवसायिक कारोबार गरे बापत अनुसूची (५) बमोजिमको कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
७. सवारी साधन कर: गाउँपालिका क्षेत्र भित्र दर्ता भएका सवारी साधनको हकमा गाउँ कार्यपालिकाले निर्णय गरी लागू गरे बमोजिम हुनेछ। तर प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ ।
८. बिज्ञापन कर: गाउँपालिका क्षेत्र भित्र हुने विज्ञापन कर अनुसूची (६) बमोजिम कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
९. मनोरञ्जन कर: गाउँपालिका क्षेत्र भित्र हुने मनोरञ्जन व्यवसाय सेवामा कर लगाउन आवश्यक निर्णय गरी कर लगाउन गाउँ कार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने, तर प्रदेश कानून विद्यमान भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ ।
१०. बहाल बितौरी कर: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र आफूले निर्माण रेखदेख वा सन्चालन गरेको अनुसूची- (७) मा उल्लेख भए बमोजिम हाट बजार वा पसलमा सोही अनुसूचीमा भएको व्यवस्था अनुसार बहान बितौरी शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
११. दहत्तर बहत्तर कर : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र तथा पालिका क्षेत्रभित्र ढुंगा, गिटी, बालुवा एवम् उपयोग गरे बापत अनुसूची ११ (४) मा भएको व्यवस्था अनुसार शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।
१२. पार्किङ शुल्क: गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कुनै सवारी साधनलाई पार्किङ सुविधा उपलब्ध गराए वापत अनुसूची (८) बमोजिम पार्किङ शुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।

१३. सवारी सेवा शुल्क, दस्तुर : गाउँपालिकाले निर्माण, सञ्चालन वा व्यवस्थापन गरेका सडकहरुमा सञ्चालन हुने सवारी साधनहरुमा अनुसूची (९) बमोजिम सवारी साधन सेवा शुल्क लगाई असुल उपर गरिनेछ ।
१४. घर नक्शा पास तथा अभिलेखीकरण दस्तुर: घर नक्शापास तथा अभिलेखीकरण दस्तुर अनुसूची (१०) बमोजिम लगाई असुल उपर गरिनेछ ।
१५. फोहरमैला व्यवस्थापन तथा सरसफाई शुल्क : फोहरमैला व्यवस्थापन तथा खानेपानीका अनुसूची (१२) बमोजिम लगाई असुल उपर गरिने छ ।
१६. अन्य क्षेत्रगत सेवाशुल्क : अन्य क्षेत्रगत विषयको शुल्क सम्बन्धमा कार्यविधि निर्माण भएकोमा सोही कार्यविधि बमोजिम हुने तर कार्यविधि निर्माण नभएसम्म यसै ऐन बमोजिम हुनेछ ।
१७. यस ऐनमा उल्लेख नभएका विषयमा पूँजी र प्रकृतिका आधारमा रु ५०० देखी रु ५०००० सम्म वा गाउँ कार्यपालिकाबाट तोकिएको दररेटलाई कायम गरी असुल उपर गरिनेछ ।
१८. पहिलो पटक व्यवसाय, उद्योग, समूह, संघ-संस्था, क्लब आदि दर्ता गर्दा प्रत्येक दर्ता तथा प्रमाण पत्र शुल्क बापत एक पटक मात्र तोकिएको दर्ता शुल्क र सालवसाली आर्थिक ऐनमा उल्लेख भए बमोजिमको वार्षिक कर मात्र लाग्नेछ । व्यवसाय दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि प्रदान गर्दा तोकिए बमोजिमको शुल्क असुल उपर गरिनेछ ।
१९. व्यवसाय नविकरण: फर्म दर्ता नविकरण छुट्टै कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक ५ वर्षमा गर्नु पर्नेछ । नविकरण दस्तुर सुरु दर्ता गर्दा लाग्ने शुल्क बमोजिम हुनेछ ।
२०. जरिवाना: व्यवसाय, उद्योग, समूह, संघ-संस्था, क्लब आदि नविकरण हरेक आर्थिक वर्षको असोज मसान्त भित्र गरिसक्नुपर्ने छ । उक्त समयभित्र नविकरण नगरेमा नविकरण रकमको १० प्रतिशत जरिवाना गरिने छ । गत विगतका आ.व.मा नविकरण नगरेका व्यवसाय, उद्योग, समूह, संघ-संस्था, क्लब आदिको हकमा हालको आ.व.को नविकरण रकमका दरले वार्षिक हिसाव गणना गरी सोमा एकमुष्ट १५ प्रतिशत जरिवाना समेत गरिनेछ । विवाह गर्नुपूर्व सिफारिस नलिई विवाह गरेमा रु.२००० जरिवाना गरिनेछ । अव्यवस्थित सवारी पार्किङ गरेमा ठुला सवारी साधनको रु ५००, साना साधनको रु २०० र ओभरलोड सामान ढुवानी गरेमा एक पटमा रु ५०० जरिवाना गरिनेछ ।
२१. कर छुट : यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरुलाई कुनै पनि किसिमको कर छुट दिइने छैन । तर अपांगता भएका व्यक्ति, कुनै घटनाबाट पीडित वा कडा रोग लागेका र विपन्न व्यक्तिको लागि सिफारिस दस्तुर छुट दिन सकिनेछ । गाउँ कार्यपालिकाबाट लागू गरिएका करहरु त्यस पछि लगत्तै बस्ने गाउँसभाबाट अनुमोदन गर्नु पर्नेछ ।

२२. कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धी कार्यविधि :यो ऐनमा भएको व्यवस्था कार्यान्वयन गर्नका लागि गाउँ कार्यपालिकाले यस ऐनसंग नबाझिने गरी कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धी आवश्यक नियम, निर्देशिका वा कार्यविधि बनाई लागु गर्न सक्ने छ।

२३. ऐनको ब्याख्या तथा खारेजी:

- क) यस ऐनमा उल्लेखित नभएका विषयको हकमा गाउँ कार्यपालिकाले करको दर व्याख्या गर्न सक्ने छ।
ख) गाउँपालिकाले लागू गर्दै आएका व्यवस्थाहरू संघीय तथा प्रदेश कानून वा अन्य ऐनसंग प्रतिकूल देखिएमा प्रतिकूल भएको हदसम्म खारेज हुनेछ।
ग) आर्थिक ऐन, २०८२ खारेज गरिएको छ।

(आर्थिक विधेयक- २०८२ को अनुसूची सहितको पूर्ण विवरण यस प्रस्तावको अनुसूची-३ बमोजिम हुने)

(१) सभाध्यक्ष महोदय, सभाका सदस्यज्यूहरू आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को लागि प्रस्तावित विनियोजन विधेयक, २०८३, प्रस्तावित वार्षिक विकास योजना, २०८३/०८४ र प्रस्तावित आर्थिक विधेयक, २०८३ मैले कपुरकोट गाउँसभाको १९ औं अधिवेशनको दोस्रो बैठकको कार्यसूची अनुसार यस सम्मानित सभा समक्ष पेश गरि सकेको छु। पेश भएका प्रस्तावहरू यस सम्मानित सभाबाट स्वीकृतिका लागि निर्णयार्थ प्रस्तुत गरियोस भन्ने प्रस्ताव सभाध्यक्ष महोदय समक्ष अनुरोध गर्दै पेश भएका प्रस्ताव उपर छलफलका क्रममा केही प्रश्न उठे सोको जवाफ दिने प्रतिवद्धता समेत व्यक्त गर्दै विदा हुन्छु।

धन्यवाद ।।।

जय कपुरकोट

(प्रकाश भरारी)

उपाध्यक्ष

कपुरकोट गाउँपालिका, सल्यान